

УДК: 37.091.2: 37.018

Матвієнко С. – ст.гр.МУ-51

Рівненський державний гуманітарний університет

СУТНІСТЬ І СПЕЦИФІКА ДУАЛЬНОЇ ОСВІТИ

Науковий керівник: к. пед. н., доцент Оксенюк О. В.

Matviienko S.

Rivne State University of the Humanities

TNE ESSENCE AND SPECIFICS OF DUAL EDUCATION

Supervisor: Candidate of Pedagogical Sciences, PhD, Associate Professor
Oksenyuk Oksana

Ключові слова: дуальна освіта, освітній процес.

Keywords: dual education, educational process.

У сучасних закладах вищої освіти є чимало проблем, пов'язаних із практичною підготовкою студентів та пошуками відповідних спеціальностей баз практик, бажано – з орієнтуванням на перспективу майбутнього працевлаштування практикантів. Теперішні роботодавці (стейкхолдери) цікавляться не стільки змістом навчальних дисциплін з циклу професійної підготовки майбутніх фахівців, скільки практично набутими вміннями студентів. Тому дуальна освіта, де навчальний графік почергово розподіляється на цикли теоретичного та практичного навчання, є варіантом вирішення проблеми практично зорієнтованої підготовки студентів. Водночас, дуальна освіта є яскравим вираженням соціального партнерства виробничої та освітньої галузі, у вигаді від якого залишаються і майбутні фахівці, шукаючи гідне місце роботи, і роботодавці, отримуючи підготовленого до власних запитів фахівця. Зазначимо, що співпрацюючи з закладами професійно-технічної освіти, бізнес ділиться із ними матеріально-технічними ресурсами, щоб отримати, у кінцевому результаті, зі студентів кваліфікованих працівників, які відпрацюють у цьому ж бізнесі, повертаючи витрати, вкладені у них.

Упровадження дуальної освіти досліджували І. Бойчевська, В. Землянський, Є. Терещенков та ін. Поняття «дуальна система» введено у педагогічний обіг у середині 60-х років минулого століття в Німеччині на означення нової форми організації професійного навчання, де студенти навчалися на підприємствах. Базовим завданням дуальної форми навчання стало усунення вад традиційних методів і форм навчання майбутніх робітників, подолання розриву між теорією і практикою і підвищення якості підготовки кваліфікованих кадрів [1].

Автором дуальної освіти є Німеччина, з якої вона поширилася у Канаді, Австрії, Швейцарії та ін. Історію становлення дуальної освіти в Німеччині ділять на три основні етапи [2]: 1 – до 1969 р.: поява терміну «дуальна система», що означає поєднання практичного й теоретичного академічного навчання, де на перший план виходить практика; 2 – до 2000 р.: прийняття законів щодо ЗВО на окремих територіях Німеччини, за якими федеральний уряд та землі мають співпрацювати у плануванні освіти та просуванні проектів наукових досліджень; 3 – з 2000 р.: підписання Болонської декларації сприяло поширенню суміжного навчання на виробничих об'єктах задля підготовки кваліфікованих кадрів.

В Україні останні реформування освіти зосереджені на підвищенні престижу робітничих професій та професійної освіти загалом. У свою чергу, Федерація роботодавців України підкреслює постійну потребу у кваліфікованих робітниках на сучасному ринку праці та наголошує на необхідності широкого впровадження дуальної освіти, щоб зменшити проблеми безробіття молоді в тому числі.

Законодавчо-правову базу впровадження дуальної освіти в Україні складають наказ МОН України від 16.03.2015 р. «Про впровадження елементів дуальної системи навчання у професійну підготовку кваліфікованих робітників»; Закон України «Про освіту»; Середньостроковий план пріоритетних дій уряду на період 2017-2020 рр. (р. III, п. 8 «Модернізація професійно-технічної освіти»); Концепція підготовки фахівців у вищій освіті за дуальною системою, прийнята КМУ 19.09.2018 р.; Положення про дуальну форму здобуття професійної освіти, затверджене МОН України від 12.12.2019 р.

Згідно зазначених нормативів, дуальне навчання відбувається на основі договору між ЗВО, роботодавцем і студентом, що дає змогу останнім навчатися практичному аспекту обраного фаху з використанням сучасного технічного обладнання [3], яке у більшості закладів вищої професійної освіти є застарілим. За Концепцією дуальної форми навчання, засвоєння 25-50% навчальних кредитів має відбуватися не в аудиторіях, а на робочому місці. Відповідно, роботодавець оцінює результати навчання студента на рівні із закладом освіти. Так студент одночасно здобуває освіту й досвід роботи на виробництві, що формує дієву мотивацію професійного вдосконалення.

Основними етапами організації освітнього процесу за дуальною формою навчання є [4]:

- призначення у закладі освіти координатора, що здійснює організаційний і методичний супровід дуального навчання;
- укладання між закладом освіти і підприємством договору щодо здійснення дуального навчання;
- формування переліку навчально-виробничих ділянок для проходження практик студентами з можливістю самостійного вибору бази практики та подальшого працевлаштування;
- укладання між закладом освіти, здобувачем освіти та підприємством тристороннього договору;
- направлення закладом освіти студентів на професійно-практичну підготовку до підприємства, призначення майстра виробничого навчання;
- призначення підприємством координатора та наставників для студентів, розподіл на робочі місця чи навчально-виробничі ділянки;
- безпосереднє здобуття професійної освіти за дуальною формою, набуття ключових компетентностей, поточне оцінювання результатів навчання;
- підсумкове оцінювання.

Література

1. Бойчевська І. Дуальна система Німеччини. Навчально-методичний центр професійно-технічної освіти у Сумській області. 2017. URL: <http://nmcpto.sumy.ua/wpcontent/uploads/2017/04/Дуальна-система-Німеччини.pdf>.
2. Вчитися на роботі: як працюватиме дуальна освіта в Україні. Український інтерес. 2018. URL: <https://uain.press/science/education/vchytysya-na-robotiyak-zapratsyuye-dualna-osvita-v-ukrayini-943921>.
3. Концепція підготовки фахівців у вищій освіті за дуальною системою. Кабінет Міністрів України. 19.09.2018 р.. URL: <https://www.kmu.gov.ua/ua/news/koncepciya-pidgotovkifahivciv-za-dualnoyu-formoyu-zdobuttya-osviti>
4. Романюк І. Дуальна освіта: як це працює? Асоціація правників України. URL: <https://www.google.com/url?esrc=s&q=&rct=j&sa=U&url=https://uba.ua/ukr/news/7483>